

w sprawie oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej nie w pełni umożliwia studentom kierunku filologia osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
  2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
  3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie;
- 10 polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
– zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres dwóch lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych nie odpowiada zakresowi znaczeniowemu terminu filologia.

Kierunek był przyporządkowany w 81% oraz w 7% do literaturoznawstwa, w 4% do nauk o kulturze i religii, w 3% do pedagogiki oraz po 1% do historii, psychologii, nauk prawnych, filozofii oraz informatyki. Zespół oceniający podważył to przyporządkowanie, gdyż dyscypliny te nie stanowią podstaw dla koncepcji kształcenia wytyczonej dla kierunku o nazwie filologia, a ich udział procentowy w zakresie realizowanych efektów uczenia się jest nikły. Kształcenie filologiczne w naturalny sposób łączy się z językoznawstwem

i literaturoznawstwem, zaś pozostałe z wymienionych dyscyplin nie mają związku z istotą tego typu kształcenia. Uczelnia podjęła działania naprawcze polegające na przyporządkowaniu kierunku w 90% do dyscypliny naukowej językoznawstwo i 10% do dyscypliny naukowej literaturoznawstwo. Działania te są przeciwnie skuteczne, ponieważ procentowe przyporządkowanie kierunku do dyscypliny literaturoznawstwo nie wskazuje, by stanowiła ona istotną rolę jako podstawa formułowania koncepcji kształcenia, co nie odpowiada nazwie kierunku, bowiem filologia jako nauka obejmuje w sposób mniej więcej zrównoważony badania nad językiem i literaturą jakiegoś narodu lub kręgu cywilizacyjnego. Przyporządkowanie kierunku w 90% do dyscypliny naukowej językoznawstwo wskazuje, że umiejętności posługiwania się językiem obcym nieprawidłowo zostały zidentyfikowane jako kompetencje w dyscyplinie naukowej językoznawstwo, o czym szerzej w punkcie 2.

2. Efekty uczenia się dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2021/2022 nie odpowiadają koncepcji kształcenia i przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia nie odpowiadały charakterystykom dla 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, zawierały efekty osiągane tylko przez część studentów kierunku, nie uwzględniały praktycznego zastosowania wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem w dyscyplinach, do których został on przyporządkowany i dodatkowo na poziomie poszczególnych zajęć nie stanowiły specyficznego dla nich opisu osiąganych kompetencji.

W ramach działań naprawczych Uczelnia przyjęła nowe efekty uczenia się, jednakże nie odpowiadają one przyporządkowaniu do dyscyplin naukowych. Ogólne przyjęte dla kierunku efekty uczenia się zakładają, że studenci osiągną symetryczne kompetencje w zakresie wiedzy i umiejętności w odniesieniu dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, co nie odpowiada proporcjom w jakich kierunek został do nich przyporządkowany. Ponadto powiązane z charakterystyką P6S_WG PRK efekty uczenia się zakładają osiągnięcie przez studentów w stopniu zaawansowanym wiedzy z zakresu dyscyplin tworzących podstawy teoretyczne kierunku, a więc tych, do których został on przyporządkowany oraz niewymienionych z nazwy innych dyscyplin naukowych, do których kierunek nie został przyporządkowany, a więc nie stanowiących jego teoretycznych podstaw, np. efekt KW_01: „posiada zaawansowaną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i wybranych zagadnieniach szczegółowych w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa, w tym teoriach naukowych i metodologii właściwych dla nauk filologicznych oraz innych dyscyplin naukowych powiązanych z kierunkiem studiów”. Jednocześnie, inny efekt powiązany z wyżej wskazaną charakterystyką (KW_04) odnosi się obok literaturoznawstwa do nauk o polityce, historii i geografii. Wiedza z zakresu trzech ostatnich dyscyplin naukowych w przypadku kierunku studiów o nazwie filologia ma subsydiarny, kontekstowy charakter właściwy dla charakterystyki P6S_WK.

Nieprawidłowo z charakterystyką P6S_WG zostały powiązane efekty uczenia się określające poziom kompetencji językowych wg systemu ESOKJ. Znajomość zasad poprawnego posługiwania się strukturami języka obcego nie obejmuje wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiących podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny naukowej

językoznawstwo oraz wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej w tej dyscyplinie naukowej.

Koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela lub tłumacza, jednak założone dla kierunku ogólne efekty uczenia się nie wskazują na zakres praktycznego przygotowania do wykonywania tych zawodów. W opisie efektów uczenia się stosowane jest ogólne sformułowanie: „działalność zawodowa związana z kierunkiem”.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Treści programowe dla cykli kształcenia rozpoczynających się w roku akademickim 2021/2022 nie umożliwiają osiągnięcia zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.

Zmianie efektów uczenia się nie towarzyszyły odpowiadające im zmiany w treściach programowych. Program studiów obejmuje zajęcia *historia i kultura Wielkiej Brytanii* (60 godz. i 6 ECTS) oraz *historia i kultura USA* (30 godz. i 2 ECTS), które można powiązać z dyscyplinami naukowymi historia oraz nie wymienioną wprost w efektach uczenia się – nauki o kulturze i religii, których treści programowe odnoszą się także do propedeutycznych zagadnień polityki i geografii tych państw. Treści programowe tych zajęć obejmują operacyjną wiedzę z zakresu historii, geografii, podstaw ustrojowych, wybranych zagadnień kultury, a także edukacji, prawodawstwa, transportu, służby zdrowia świadczeń społecznych, co nie odpowiada zakresowi określonego przez nazwę zajęć i obejmuje wspomagającą naukę języków obcych problematykę realizowaną odnoszącą się do ogólnych zjawisk społecznych, kulturowych, informacji geograficznych, historycznych, turystycznych krajów nauczanego języka i nie pozwalają na osiągnięcie efektów uczenia się:

KW_01: „posiada zaawansowaną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i wybranych zagadnieniach szczegółowych w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa, w tym teoriach naukowych i metodologii właściwych dla nauk filologicznych oraz innych dyscyplin naukowych powiązanych z kierunkiem studiów”;

KW_02: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu pojęcia i terminologię z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, jak również innych dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów i z nim powiązanych”;

KW_03: „zna i rozumie zastosowania praktyczne zdobytej wiedzy, w tym pojęć i terminów, z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa oraz innych dyscyplin naukowych właściwych kierunkowi studiów i z nim powiązanych, w sferach działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów”;

- w odniesieniu do innych dyscyplin naukowych powiązanych z kierunkiem i w szczególności efektu KW_04: „posiada zaawansowaną wiedzę o wydarzeniach i procesach historyczno-literackich krajów anglojęzycznego obszaru językowego, a także o realiach politycznych i społecznych, historii i geografii tych krajów”, które powiązane są z charakterystyką P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Treści programowe nie umożliwią osiągnięcia założonych dla kierunku efektów uczenia się w dyscyplinie naukowej literaturoznawstwo, ponieważ nie są kompleksowe, ograniczając się tylko do jej subdyscypliny – historia literatury.

2. Efekty uczenia się założone dla praktyk zawodowych nie uwzględniają specyfiki kierunku, specjalności i specjalizacji oraz nie uwzględniają progresu kompetencji dla kolejnych etapów studiów.

Efekty uczenia się przyjęte dla praktyk (poza przygotowaniem do wykonywania zawodu nauczyciela) nie odnosiły się do konkretnych obszarów działalności zawodowej absolwenta, ani do żadnego konkretnego profilu zawodowego, tworząc generyczny katalog efektów bez powiązania z jakąkolwiek z branż zawodowych. W ramach działań naprawczych zostały przygotowane, częściowo powielające te same informacje, nowe sylabusy praktyk oraz dokumenty pod nazwą: Program praktyki kierunkowej. W zakresie praktyki kierunkowej na specjalności filologia angielska od cyklu kształcenia 2021/2022 dokonano zmian w efektach uczenia się, jednak w nadal nie są one prawidłowo sformułowane, a podjęte działania naprawcze mają w dużej mierze charakter pozorny. Przeprowadzono różnego rodzaju zabiegi: usunięto fragmenty niektórych efektów, rozdzielono jeden efekt na kilka mniejszych, fragmenty powtórzono naprzemiennie w niektórych semestrach itp. W wyniku tych działań, efekty szczegółowe dla poszczególnych etapów praktyk: 1) nie są zgodne z ogólnymi założeniami dla kierunku efektami uczenia oraz efektami uczenia się przypisanymi do innych zajęć; 2) w dalszym ciągu w dużej mierze się powielają, więc student kilka razy osiąga te same efekty i jest za to wielokrotnie oceniany 3) pozornie uwzględniają zróżnicowanie i progresję kompetencji studentów w kolejnych semestrach; i 4) dezinformują studenta i opiekuna zakładowego co do zakresu czynności wykonywanych podczas praktyk, a program praktyk na te czynności nie wskazuje. Np. efekt dla praktyki w semestrze trzecim „potrafi wykorzystywać w praktyce wiedzę teoretyczną oraz praktyczne umiejętności i strategie posługiwania się językiem angielskim zdobyte w cyklu kształcenia w PSW w celu wykonywania zleconych zadań zawodowych”, w semestrze 4 uzupełniony jest o passus „w tym językiem specjalistycznym biznesowym”, a w semestrze 5 - „w tym tłumaczeń ustnych i/lub pisemnych”. Nie wiadomo, jakie zlecone czynności zawodowe miałby wykonywać student podczas praktyki w semestrze 3, tak by nie posługiwać się językiem specjalistycznym w związku z wykonywaniem czynności związanych z tłumaczeniem ustnym lub pisemnym.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Prace dyplomowe nie odpowiadają praktycznemu profilowi studiów.

Przygotowywane na kierunku prace dyplomowe nie mają charakteru prac rozwojowych lub badań aplikacyjnych w dyscyplinach naukowych stanowiących teoretyczne podstawy kierunku. Uczelnia w ramach działań naprawczych uzupełniła obowiązujące na kierunku zasady dyplomowania o zapis, że praca dyplomowa powinna mieć charakter aplikacyjny. Jednocześnie, aplikacyjność prowadzonych ramach prac dyplomowych badań naukowych została założona w efektach uczenia się dla seminarium dyplomowego, przy czym w przypadku celów dla seminarium specjalizacji tłumaczeniowo-biznesowej, nieprawidłowo założono, że translatoryka jest alternatywną wobec językoznawstwa dyscypliną naukową, a nie jego subdyscypliną. Uczelnia zadeklarowała podjęcie działań mających na celu wykorzystanie przez studentów nabytych w ramach praktyk zawodowych umiejętności praktycznych do przygotowywanych prac o charakterze aplikacyjnym i zobowiązała się do konstruowania tematów prac dyplomowych w taki sposób, by były one powiązane z sytuacjami zawodowymi znanymi studentom z odbytych praktyk oraz ukierunkowane praktycznie (dotyczy to zarówno prac na specjalizacji glottodydaktycznej, jak też tłumaczeniowo-biznesowej). Uczelnia zadeklarowała także współdziałanie partnerskich organizacji, instytucji oraz zakładów pracy w wypracowaniu

koncepcji prac dyplomowych o charakterze praktycznym i ich odniesienie do kontekstów zawodowych. Pomijając nieścisłości w programie seminariów dyplomowych, przyjęte działania naprawcze wyznaczają prawidłowy wektor rozwoju kierunku studiów, lecz rezultaty tych działań będą widoczne najwcześniej po upływie dwóch lat, co uzasadnia skrócony okres obowiązywania oceny pozytywnej.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Na kierunku nie w pełni funkcjonuje przyjęty w Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia.

Uczelnia posiada system zapewnienia jakości kształcenia, który na kierunku filologia nie został w pełni wdrożony, a opracowane procedury nie są w pełni skuteczne. Dopiero zalecenia sformułowane w raporcie z wizytacji poskutkowały doraźną oceną koncepcji kształcenia i programu studiów, która nadal nie ma kompleksowego charakteru. W efekcie działania naprawcze okazały się nieskuteczne lub przyniosły przeciwne do spodziewanych rezultaty. Zmianie przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych nie towarzyszyły odpowiadające jej zmiany w efektach uczenia się i jednocześnie zmiany w efektach uczenia się nie poskutkowały właściwym doбором treści programowych, na skutek czego koncepcja kształcenia, efekty uczenia się i treści programowe stanowią trzy niewystarczająco powiązane ze sobą elementy. Wprowadzając działania naprawcze o właściwym kierunku, nie uniknięto też różnych uchybień, w odniesieniu do których konieczne jest dalsze doskonalenie programu studiów, także w odniesieniu do zaleceń zespołu oceniającego, które zostały uznane przez Uczelnię za spełnione, a których ilustracją jest alternatywne traktowanie językoznawstwa i translatoryki jako dwóch dyscyplin naukowych uwidocznione w programie seminarium dyplomowego specjalizacji tłumaczeniowo-biznesowej.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych zgodnie z zakresem znaczeniowym terminu filologia.
2. Sformułowanie efektów uczenia się w sposób odpowiadający koncepcji kształcenia i procentowemu przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Zapewnienie treści programowych umożliwiających osiągnięcie założonych dla kierunku efektów uczenia się.
2. Sformułowanie dla praktyki zawodowych zróżnicowanych dla kolejnych etapów praktyk zawodowych efektów uczenia się, uwzględniających specyfikę kierunku, specjalności i specjalizacji.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zapewnienie aplikacyjnego charakteru prac dyplomowych w dyscyplinach naukowych lub w jednej z dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek studiów i podjęcie systemowych rozwiązań zapewniających trwałość i skuteczność przyjętych działań naprawczych.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Wdrożenie systematycznej, kompleksowej oceny koncepcji kształcenia i programu studiów opartej o miarodajne źródła informacji i narzędzia oceny oraz podjęcie systemowych rozwiązań zapewniających trwałość i skuteczność przyjętych działań naprawczych.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie powtórne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w pkt 3.2 załącznika nr 3 do Statutu powtórne postępowanie oceniające kierunku filologia na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2023/2024.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Przewodniczącego
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu 27.10.2021 r.
Maria Próchnicka